

Motion till riksdagen 2024/25:1034

av Mikael Oscarsson (KD)

Resiliens vid avbrott i elförsörjningen

Förslag till riksdagsbeslut

- Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att regeringen ska tillsätta en utredning om samhällets förmåga att fungera utan konstant elförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
- Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell säkerhetsstrategi för energisystemet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Rysslands brutala invasionskrig mot Ukraina har erbjudit omvärlden flera viktiga lärdomar som ger oss möjlighet att stärka och förbereda samhällets resiliens. En av de mest centrala erfarenheterna berör samhällets förmåga att skydda och upprätthålla kritisk infrastruktur vid omfattande störningar och attacker. Detta är särskilt aktuellt avseende energiförsörjningen, vilken är grundläggande för att samhällets olika funktioner ska kunna fortsätta att fungera i kris och krig.

Det svenska energisystemet har stundtals påvisat brister i tillförlitlighet och långsiktighet. Av detta skäl genomför regeringen en omläggning av svensk energipolitik med ambitionen att skapa ett mer robust och hållbart system. En central del i detta är att anlägga ny kärnkraft som ska utgöra en bas i Sveriges framtida energiförsörjning. Regeringen tar härvid viktiga och nödvändiga steg. Det krävs dock att fler åtgärder vidtas för att ta hänsyn till energiförsörjningens förhållanden i kris och krig.

Leverenssäkerhetsmålet om effektiv och tillförlitlig elförsörjning ställer höga krav på våra nät vad gäller säkerhet och robusthet. För att förebygga problem och säkerställa beredskap för oväntade händelser eller kriser ställs ökade krav på riskanalys, riskhantering och åtgärder som minskar påverkan och lindrar effekter. Därtill står Sverige inför stora utmaningar kopplade till energiförsörjning utifrån den säkerhetspolitiska utvecklingen med nya och framväxande militära krigshot i vårt närområde. I en tid där hoten mot nationell säkerhet blir alltmer komplexa och mångfasetterade är det avgörande att förstå hur vår infrastruktur, inklusive elnätet, spelar en central roll i Sveriges försvar. Vi behöver

en robust och motståndskraftig energiförsörjning med stärkt reparationsförmåga, t.ex. ödrift och förmåga till dödsnätsstart, både i freds- och i krigstider. Utan el och värme fungerar inte samhället.

Arbetet med att genomföra försörjningsanalyser och vidta lämpliga åtgärder för att bygga upp Sveriges uthållighet brådskar. Systemet är beroende av ett stort antal aktörer för att fungera och upprätthålla dess samhällsviktiga funktion, vilket kräver samverkan mellan regering, myndigheter och inte minst näringsliv. Vi behöver ha en tydlig kravställning på vad företag som bedriver samhällsviktig/samhällskritisk verksamhet har för ansvar i kris men framför allt i höjd beredskap och krig. Ett antal viktiga principer och utgångspunkter bör betonas:

Det krävs en komplett och omfattande analys av samhällets förmåga att fungera utan konstant elförsörjning. En utredning med denna utgångspunkt bör därför tillsättas. Det är i grunden en fråga om att värna en av samhällets mest grundläggande funktioner.

Sverige behöver ta fram en nationell säkerhetsstrategi för energisystemet. Energisystemet behöver en tydlig och långsiktig inriktning samt renodling av regelverk och styrmedel. Genom att analysera, kartlägga och beskriva behov och prioriteringar samt beroenden och synergier skapas en tydlig och gemensam grund för stat och företag att förhålla sig till.

Mikael Oscarsson (KD)